(رای دادن را صلاح ندانستند).

رئیس — پس رأی نمیگیریم — سه فقره لایحه است که وزارت مالیه فرستاده است درباب حقوق متوفیات فقط خوانده میشود و بعد اگر رأی می‌دهید بکمسیون رجوع شود والا در همین‌جا رای گرفته شود (ذکاءالملك لوایح را قرائت کرد.)

رئیس — چون میدانید کسی که مرحوم شدو حقوق او از پانصد تومان نقد وده خروار جنس علاوه باشد بموجب قانون باید مجلس شورایملی رأی بدهد این است که وزیر مالیه اینها را پیشنهاد کرده است (در این سه خصوص اینجا رأی میگیریم یابکمیسیون رجوع شود.)

وکیل التجار - یك توضیحی می‌خواهم بدهم اگر بکمیسیون رجوع می‌شودمحتاج نیست همانجا توضیح میکنیم وعرض خودم‌را خواهم کرد.

افتخارالواعظین - چون اذهان‌ما مسبوق نیست لذامانمی‌توانیم رای بدهیم خوب است بکمیسیون رجوع شود ودرآنجا تنقیح شود.

وزیر زاده — بنده گمان میکنم که اگر بکمیسیون رجوع‌شود ودر آنجا مذاکره وتصویب شود کافی است.

رئیس - آنکمیسیون سابق که نمی‌تواند در این‌باب رسیدگی کند مگر اینکه ازطرف مجلس رجوع شود بآن کمسیون که تکلیف خودرا بداند.

نواب — سابقا قرار شد که اینها را سالی یکمرتبه یادومرتبه بمجلس بفرستند بعدازآنکه جمع شد آنوقت خودشان تفتیشات خودشانرا یعنی وزارت مالیه خواهند کرد این جا مخالف قانون متوفیات می‌نویسد ولی جهتش راهم می‌نویسد که بعدازتحقیقات معلوم میشود که اینها فقیر هستند.

رئیس — اما التفات بفرمائید که اینها از پارسال وپیرارسال مانده است اگر جواب بآنهاداده نشوداسباب یأس آنها میشودوالا متوفی راهمانطور که فرمودند بمراکز لازمه تلگرافاً یا کتباً اظهار میکنند وجواب می‌خواهند اگر آنها را یکسال یا شش ماه بی‌جواب بگذارند اسباب پریشانی و یأس آنها میشود اما اینها ازپارسال وپیارسال است قانون متوفیات هم تصویب کردوزیرمالیه نیز تحقیقات خودش راکرده جزدر یك فقره که گویا نتوانسته است تحقیق بکند ودر دو مطلب دیگر رای خودش را اظهار داشته واین رأی که میدهد موافق قانون است مثلا کسی که حقوقش دویست تومان بوده است برای عیال اوصد تومان تصویب میکنند چرابرای اینکه نصفش رامیاندازند و منوط میماند برای مجلس و تصویب وزارت مالیه و برای عیال او سهم دختری میدهد که می شود صدتومان وانگهی وقتیکه از پانصد تومان متجاوز شد منوط میماند برای مجلس و تصویب وزیرمالیه در این دو باب داده است حالا در این باب بهمان کمیسیون مجلس رجوع میشود که ملاحظات خود رابنمایند.

تقی‌زاده - آن کمیسیون وقتی که اجتماع کردند ملاحظه کردند که این جور ملاحظات را نمی‌توانند قبول کنندبرای اینکه آن کمیسیون برای بودجه موقتی ادارات معین شده است و فوری است بآخرسال چیزی باقی نمانده با وجود این بعضی از اعضاء نتوانستند درسرکار خودشان حاضر شوند با این کوتاهی روزها مثلا قرار گذاشته اند یکساعت بعد از ظهر تشکیل شده تا اول مذاکرات مجلس مشغول باشند باوجود این بنده نمی‌توانم حاضر بشوم روزی سه چهار کاغذ از این قبیل میرسد و این بودجه‌ها همین‌طور میماند (آقای مؤتمن‌الملك نطقی کردند چون آهسته بود مسموع نشد.)

رئیس — سابقاً ارباب جرائد تظلمی کردند بکمیسیون عالی در باب زیادی اجرت تلگراف و پست که زیاد است و در آنجا موقتاً قرار شد که یك تخفیفی داده شود تا زمانی که مجلس شورای ملی منعقد شود و آنوقت مجلس هر طور که صلاح داند تصویب کند این است که وزارت پست در این خصوص امروز بمجلس اظهاری کرده ورأی خواسته است.

(در این موقع ذکاء الملك لایحه وزارت پست را قرائت کردند.)

وزیرزاده — چون در ایران هر کس میخواهد ترویج معارف بکند فوراً دچاریکخسارتی میشود بنده عرض میکنم دراینجا بارباب جرائد یك تخفیفی داده شود بهتر است.

منتصرالسلطان- بنده دراینخصوص نخواستم عرض کنم که این بکمیسیونی رجوع شود البته هر طور صلاح است مجلس تصویب خواهد کرد.

وکیل التجار- بنده عقیده‌ام این است که رجوع بوزارت معارف شود که هر قدر خود او ملاحظه کند یاکمتر یابیشتر تخفیف بدهدیا ندهد.

فاتح الملك— بنده عرض میکنم برای ترویج معارف خوب است همانطور که گفته شد بارباب جرائد تخفیفی داده شود.

تقی‌زاده— در اینطور چیز ها که بمجلس پیشنهاد میشود عرض کردم که بنده خیلی ملاحظات دارم این کاغذ یك اعلانی است که بادارات جرائد داده میشود بنده عرض میکنم که باید همین مطلب بطور قانونی چاپ شده ۲۴ ساعت قبل از وقت داده شود قرائت تلاه شود بعد رأی گرفته شود.

رئیس — بلی همینطور است ماهم داخل مذاکرات نمی شویم خواستم معلوم بکنم که باید بکمیسیون رجوع شودیا خیرحالا بکمیسیون رجوع خواهد شد چون دیروز جمعه بود ومطبعه بسته بود تمام نظامنامه را چاپ نکرده‌اند ولی این قدری که رسیده است امروزقرائت میشود هیچ فرقی نمی کند برای اینکه زودتر انجام شود شروع بقرائت این مقدار که حاضر است میشود (در این موقع) شروع بقرائت نظامنامه داخلی شده ۸۱ ماده قرائت شد

رئیس— بقیه قرائت اول در جلسه آتیه خوانده میشود (مجلس سه ربع از شب ختم شد)

جلسه ۱۶

مذاکرات روز یکشنبه ۲۸ ذیقعدة الحرام ۱۳۲۷

مجلس دو ساعت ربع کم قبل از غروب منعقد معاضدالملك خلاصه مذاکرات جلسه قبل را قرائت کردند.

رئیس - دراین خلاصه ملاحظاتی هست.

شیخ محمد - اینجا نوشته شده چهار کرور تصویب شده وحال اینکه هنوز تصویب نشده.

رئیس - نوشته شده اغلب تصویب کردند (بعد بنا شد ازوزارت مالیه لایحه پیشنهاد شود که چه مقدار نقره باید وارد شود)

(دراین موقع از طرف رئیس اجازه شروع بقرائت نظامنامه داخلی داده شد) (بعضی اظهار داشتند که هنوز بقیه را نیاوردند وما نداریم که مطالعه کنیم).

رئیس - چون دفعه اول است خوانده میشود و برای دفعه ثانی آورده میشود آنوقت مذاکره خواهد شد (در اینموقع آقای ذکاء الملك بقیه نظامنامه داخلی را ازماده ۶۶ تاماده ۱۵۲ که آخر نظامنامه است قرائت نمودند)

رئیس — چنانکه گفته شد متمم نظامنامه توزیع خواهد شد واقلا ۲۴ ساعت بلکه بیشتر برای مطالعه آقایان فاصله خواهد شد که همگی مطالعه بکنند روز سه شنبه انشاء الله تعالی شروع بقرائت ثانی ومباحثه خواهد شد (مجلس یکساعت قبل از غروب ختم شد)

جلسه ۱۷

مذاکرات یوم سه شنبه سلخ شهر ذیقعدة الحرام ۱۳۲۷

مجلس سه ربع قبل ازغروب بعدازآن که مدتی خصوصی بود علناً منعقد شد معاضد الملك خلاصه مذاکرات یوم یکشنبه ۲۸ را قرائت کردند.

ذکاء الملك - چند فقره تلگراف تبریك است که چون سیم خراب بوده دیر رسیده است (ازقصر- ازهیئت علمیه نجف اشرف) (از کرمانشاهان ازانجمن مساوات کربلا) (ازقصر - ایضاً از اتحاد علمیه کربلا) (از رشت - ازحاج محمدرضای رئیس انجمن ایالتی) واعتذار جسته از اینکه چون زمان انعقاد مجلس بواسطه کسالت بوینه رفته بودم باین جهت درعرض تبریك تاخیر شده است (دراین موقع شروع بقرائت نظامنامه داخلی شده وتا ماده ششم قرائت ومباحثات لازم بعمل آمده وغیر ازماده دوم که قرار شد مجدداً بکمیسیون برود در سایر مواد رای گرفته وباکثریت تصویب شد)

رئیس - بقیه مذاکرات میماند برای فردا عصر چون خیلی عقب افتاده است قدری زودتر شروع میشود فردا ازسه ساعت بغروب مانده مجلس منعقد خواهدشد وماده دوم هم که قرار شد بکمیسیون رجوع شود در کمیسیون مذاکره خواهدشد وهر کس مایل است درباب ماده دوم مذاکره نماید درآنجا حاضر شود (مجلس یکساعت از شب گذشته ختم شد).

جلسه ۱۸

مذاکرات چهار شنبه غره ذیحجة الحرام ۱۳۲۷

مجلس دو ساعت قبل ازغروب منعقد شد معاضدالملك خلاصه مذاکرات جلسه قبل را قرائت کرد.

رئیس — موضوع مذاکرات امروز نوشته وزارت مالیه در باب ضرب چهار کرور نقره و در خصوص پنجنفر نماینده که بموجب نظامنامه انتخابات هرگاه یکی از اعضای مجلس شورایملی استعفاء یا فوت نماید بیش از سه‌ماه بانقضای دوره باقی باشد مجلس شورایملی یکنفر بجای او باکثریت تام انتخاب می‌نماید در این باب لازم است آقایان در خصوص اشخاصی که انتخاب خواهند شد تاملات خودرانموده که روز سه شنبه آتیه انتخاب خواهند شد وآن پنج